

ЕКОЛОГІЧНІ РИСИ ВІДНОВЛЕННЯ СОСНИ НА ЗГАРИЩАХ ДП «КРАСНОЛИМАНСЬКЕ ЛГ»

Сірик О.М.

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

Процеси природного відновлення спостерігаються, як правило, в межах лісових біоценозів зі певним ступенем порушення його складових частин. Як правило, цей процес активізується на ділянках пройдених лісовою пожежею. Але крім цього потрібно ще присутність деяких екологічних чинників. В першу чергу, це ясне плононошення, по-друге, наявність умов для успішної реалізації самосіву сосни в категорію самосіву, по третє, присутність серії відновлювальних опадів протягом вегетаційного періоду. В подальшому ріст і розвиток підросту обмежується комплексом екологічних чинників. В разі співпадання сприятливих умов навколишнього середовища та широти «екологічного» діапазону підросту спостерігається активізація процесів природного відновлення.

Нами досліджувалося відновлення сосни на згарищах Ямпільського лісництва ДП «Красноліманське ЛГ». На початку травня 2002 року тут відбулася лісова пожежа, в результаті чого на 60-70% пожежею пошкоджено деревостан, зруйновано ярус чагарників, повністю знищено лісову підстилку. Після пожежі, ясне плононошення, за вегетаційний період випала значна кількість опадів. Збіг цих чинників сприяв формуванню молодняка сосни на площі 20,4 га. В результаті суцільно-санітарних рубок повністю усунено вплив материнського деревостану на підріст сосни. Життєвий стан цієї ценопопуляції благонадійний. Даний об'єкт може бути прикладом відтворення сосняків природним шляхом.

Отже, успішність процесів відновлення в умовах пірогенного ряду залежить від цілого ряду екологічних чинників, але найчастіше спостерігається на початковому етапі. Оскільки в даному випадку найбільш вірогідний збіг комплексу сприятливих екологічних чинників, значною мірою стимулюючих процеси відновлення в борах.

Література

1. Гуман В.В. Рубки последнего десятилетия (1914 – 1924) и возобновление вырубок и гарей. – Л., 1926. – 36с. 2. Краснов М.А. Естественное возобновление сосны в связи с рубками и пожарами // В кн.: Бузулуцкий бор. – М-Л.: Гослесбумиздат, 1950. – Т. II. – С.3 – 97. 3. Санников С.Н., Санникова Н.С. Экология естественного возобновления сосны под пологом леса. – М.: Наука, 1985. – 149 с.

УРОЧИЩЕ «ФЕСЕНКОВІ ГОРБИ» – ОСЕРЕДОК ЛУЧНО-СТЕПОВОЇ БІОРІЗНОМАНІТНОСТІ ДИКАНСЬКОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ

Смоляр Н.О., Біляєва Т.Г., Чован О.О., Хмелик Л.В.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Урочище «Фесенкові горби» розташоване між селами Великі Будища і Писаревщина Диканського району. До створення Диканського регіонального ландшафтного парку (ДРЛП) на території урочища функціонував загальнозологічний заказник місцевого значення «Фесенкові горби», який із створенням парку увійшов до його заповідної зони. Нині це – один із найцінніших об'єктів ДРЛП площею 70,2 га. Ланцюг горбів тягнеться у пересіченій розлогій балці між селами Писаревщина і Великі Будища. Тут зберігся лучно-степовий ландшафт із групуваннями барвистих різнотравно-злакових степів. Поселення акліматизо-